

admin
19 Μαΐου 2021

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Θέλω να σας καλωσορίσω στην εναρκτήρια συνάντηση του έργου «ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΚΑΙ ΠΙΛΟΤΙΚΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΣΧΕΔΙΩΝ ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΤΗΣ ΠΑΡΑΚΤΙΑΣ ΖΩΝΗΣ ΣΤΗ ΡΟΔΟ ΚΑΙ ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ», με το Ακρωνύμιο «ΑΚΤΗ», η οποία ξεκινάει ουσιαστικά το κύκλο των διαβουλεύσεων με τους φορείς που έχουν άμεση και έμμεση σχέση και τις παράκτιες ζώνες και τις θαλάσσιες υποθέσεις.

Δεν θα αναφερθώ αναλυτικά στο τεχνικό κομμάτι της πρότασης. Θα σας παραθέσω ορισμένα βασικά στοιχεία για τους στόχους και τα αναμενόμενα αποτελέσματα του, καθώς και για τον ρόλο της Περιφέρειας Νοτίου Αιγαίου, και θα αναφερθώ κυρίως στην σπουδαιότητα του έργου για την περιοχή μας. Άλλωστε, κάθε ένας από τους εταίρους του έργου θα έχει την ευκαιρία να παρουσιάσει τον φορέα που εκπροσωπεί και να αναφερθεί στις δράσεις που έχει αναλάβει να υλοποιήσει.

ΕΤΑΙΡΙΚΟ ΣΧΗΜΑ, ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ, ΣΚΟΠΟΣ, ΣΤΟΧΟΙ, ΤΟΥ ΈΡΓΟΥ

Ξεκινώντας, θα ήθελα να σας πω ότι στο έργο, του οποίου ο προϋπολογισμός είναι 700.000 ευρώ, συμμετέχουν εκτός από την ΠΝΑΙ, που είναι ο επικεφαλής εταίρος,

ο Δήμος Ρόδου,

ο Υδροβιολογικός Σταθμός Ρόδου – Ελληνικό Κέντρο Θαλάσσιων Ερευνών,

το Ωκεανογραφικό Κέντρο του Πανεπιστημίου Κύπρου και

το Τεχνολογικό Πανεπιστήμιο Κύπρου.

Η Περιφέρεια Νοτίου Αιγαίου, ως επικεφαλής εταίρος, θα αναλάβει τη γενική διαχείριση, παρακολουθώντας το έργο τεχνικά και οικονομικά και θα διοργανώσει όλες τις Διαβουλεύσεις και τις Συναντήσεις της Ομάδας Διαχείρισης στη Ρόδο. Επίσης θα αναλάβει τις δράσεις δημοσιότητας, θα συμβάλλει στην επιστημονική έρευνα μέσω της μελέτης του χερσαίου τμήματος της ΠΖ Ρόδου και θα συντονίσει και θα συμμετάσχει στη διαδικασία διαμόρφωσης του Σχεδίου Ολοκληρωμένης Διαχείρισης της Παράκτιας Ζώνης (ΣΟΔΠΖ) Ρόδου.

Αυτός είναι άλλωστε και ο σκοπός του έργου. Συγκεκριμένα, το έργο αποσκοπεί στη διαμόρφωση Σχεδίων Ολοκληρωμένης Διαχείρισης της Παράκτιας Ζώνης (ΣΟΔΠΖ) στη Ρόδο και στη Λάρνακα, οι οποίες χαρακτηρίζονται από ενδιαφέρουσα βιο-γεωποικιλότητα και αποτελούν ελκυστικό φυσικό θώκο, με τα απαραίτητα στοιχεία όπως νερό, τροφή, ιδανικές κλιματικές συνθήκες και άλλους φυσικούς πόρους, για την ανάπτυξη ανθρώπινων κοινωνιών.

Μέσω των προτεινόμενων δράσεων στόχος είναι:

- Η ενσωμάτωση, στη διαμόρφωση των ΣΟΔΠΖ, διαδικασιών διαβούλευσης των εταίρων, των τοπικών αρχών σχεδιασμού - εφαρμογής περιβαλλοντικής/χωροταξικής πολιτικής και των φορέων - χρηστών ώστε να αρχικά να αναδειχθούν τα προβλήματα της συσσώρευσης ανθρώπινων δραστηριοτήτων στην ΠΖ, να καταγραφούν οι μελλοντικές ανάγκες σε υποδομές στην ΠΖ και να παρουσιαστούν τα μέτρα πρόληψης - αντιμετώπισης - διαχειριστικά εργαλεία

- Διεξαγωγή επιστημονικής έρευνας στην ΠΖ με καταγραφή χαρακτηριστικών περιβαλλοντικών παραγόντων, αξιολόγηση όλων των προβλημάτων και διερεύνηση των γενεσιουργών αιτιών τους

Το προτεινόμενο έργο είναι σημαντικό διότι θα:

- αποτυπώσει με ακρίβεια τη σημερινή κατάσταση και θα δημιουργήσει μια βάση επιστημονικών περιβαλλοντικών και χωρικών δεδομένων
- προτείνει μέτρα άρσης/μείωσης των δυσμενών επιπτώσεων της ανθρώπινης επέμβασης στην ΠΖ και πρόληψης μελλοντικών τέτοιων
- προτείνει δράσεις για την ορθολογικότερη αξιοποίηση της ΠΖ και θα εφαρμόσει, πιλοτικά στη Ρόδο, ορισμένες από αυτές
- συντελέσει, διαμέσου των διαβουλεύσεων, στην άμβλυνση των συντεχνιακών νοοτροπιών
- προβάλλει τα δυνατά σημεία των υπό μελέτη περιοχών και θα αναδείξει τις ευκαιρίες για οικονομική ανάπτυξη με σεβασμό στο φυσικό περιβάλλον, οι οποίες έως τώρα δεν τυγχάνουν αξιοποίησης
- θέσει τις βάσεις για αποτελεσματικότερη και πιο εκσυγχρονισμένη διοικητική αντιμετώπιση των προβλημάτων στην ΠΖ
- αποτελέσει πιλοτική εφαρμογή των Αρχών και του Πρωτοκόλλου της ΟΔΠΖ στις δυο συνεργαζόμενες χώρες, πριν αυτά ακόμη γίνουν οδηγία της Ε.Ε..

ΣΠΟΥΔΑΙΟΤΗΤΑ ΓΙΑ ΤΟ ΝΟΤΙΟ ΑΙΓΑΙΟ

Από την παραπάνω σύντομη περιγραφή γίνεται εμφανές πως για μια πολυνησιακή περιφέρεια, όπως αυτή του Νοτίου Αιγαίου, το εν λόγω έργο αποκτά ιδιαίτερη σημασία καθώς οι θαλάσσιες εκτάσεις και οι ακτές μας διαδραματίζουν καθοριστικό ρόλο στην ανάπτυξη, στην ευμάρεια και την οικονομική ευημερία των νησιών μας.

Αποτελούν εμπορικούς δρόμους, ρυθμιστές του κλίματος, πηγή τροφής, ενέργειας και πόρων καθώς και προορισμοί διακοπών και ψυχαγωγίας για εκατομμύρια επισκέπτες. Τα ναυπηγεία, η ναυτιλία, οι

λιμένες, η αλιεία, ο παράκτιος θαλάσσιος τουρισμός παραμένουν καίριας σημασίας θαλάσσιες δραστηριότητες και αποτελούν πηγή εισοδήματος για τους κατοίκους των νησιών μας. Επιπλέον, η εκμετάλλευση των ορυκτών πόρων, η υδατοκαλλιέργεια, η γαλάζια βιοτεχνολογία και οι αναδυόμενες υποθαλάσσιες τεχνολογίες αποτελούν ολόένα και περισσότερο σημαντικές επιχειρηματικές ευκαιρίες και στις οποίες, όπως θα δούμε παρακάτω, δίνεται ιδιαίτερη έμφαση στη νέα προγραμματική περίοδο από την πολιτική συνοχής και από την Στρατηγική «Ευρώπη 2020».

Απαραίτητη προϋπόθεση για την ανταγωνιστικότητα των παραπάνω κλάδων αυτών είναι να εξασφαλίσουμε την αιφόρο χρήση του θαλάσσιου περιβάλλοντος. Τις τελευταίες δεκαετίες, η ΠΖ υπόκειται σε έντονη οικιστική και οικονομική ανάπτυξη, συχνά μη ορθολογικά χωροθετημένη και σχεδόν μονοδιάστατα ενταγμένη στο πλαίσιο της "τουριστικής βιομηχανίας". Η μη εναρμονισμένη με το φυσικό περιβάλλον "ανάπτυξη" εντείνει υφιστάμενα προβλήματα ή δημιουργεί νέα (διάβρωση, ρύπανση, υπερεκμετάλλευση φυσικών πόρων κλπ) και το υποβαθμίζει. Από τα παραπάνω είναι εμφανές ότι η αυξημένη χρήση των παράκτιων και των θαλάσσιων ζωνών, καθώς και οι επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής, και των κινδύνων φυσικών καταστροφών ασκούν μεγάλες πιέσεις στους παράκτιους και θαλάσσιους πόρους, έχοντας ως αποτέλεσμα οι παράκτιες περιφέρειες να γίνονται ολόένα και πιο ευάλωτες.

Επομένως απαιτείται ολοκληρωμένη και συνεκτική διαχείριση ώστε να διασφαλιστεί η αιφόρος ανάπτυξη και η διατήρηση των παράκτιων και θαλάσσιων οικοσυστημάτων για τις μελλοντικές γενιές, καθώς και να χωροθετηθούν οι μελλοντικές ανθρώπινες παρεμβάσεις στις παράκτιες ζώνες, προκειμένου να ελαχιστοποιηθούν οι παρενέργειες τους.

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

Η ανάπτυξη μιας ολοκληρωμένης θαλάσσιας πολιτικής, αναπόσπαστο κομμάτι της οποίας είναι και ο θαλάσσιος χωροταξικός σχεδιασμός, αποτελεί προτεραιότητα όχι μόνο για την Περιφέρεια Νοτίου Αιγαίου, αλλά και, ενόψει της νέας προγραμματικής περιόδου, η θαλάσσια πολιτική συγκαταλέγεται μεταξύ των στόχων των κρατών μελών και της Ε.Ε..

Πρωταρχικός στόχος της Ε.Ε.. μέσω της Στρατηγικής Ευρώπη 2020 είναι η προαγωγή μιας έξυπνης, βιώσιμης και χωρίς αποκλεισμούς οικονομίας έως το 2020. Οι τομείς και οι δραστηριότητες που συνδέονται με το θαλάσσιο περιβάλλον προσφέρουν ευκαιρίες προώθησης της καινοτομίας, της αιφόρου ανάπτυξης και της απασχόλησης, που αναμένεται να συμβάλουν στην επίτευξη των παραπάνω στόχων.

Στη πρόταση Οδηγίας της Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τη θέσπιση πλαισίου για τον θαλάσσιο χωροταξικό σχεδιασμό και την ολοκληρωμένη διαχείριση των παράκτιων ζωνών, που δημοσίευσε τον Μάρτιο 2013, κύριος στόχος της Ε.Ε.. είναι η προώθηση της βιώσιμης ανάπτυξης των θαλάσσιων και των παράκτιων δραστηριοτήτων και της αιφόρου χρήσης των παράκτιων και θαλάσσιων πόρων μέσω της δημιουργίας ενός πλαισίου για την αποτελεσματική εφαρμογή του θαλάσσιου χωροταξικού σχεδιασμού στα ύδατα της Ε.Ε. και για την ολοκληρωμένη διαχείριση των παράκτιων ζωνών των κρατών μελών.

Η πρόταση καθορίζει ένα πλαίσιο για τον θαλάσσιο χωροταξικό σχεδιασμό και την ολοκληρωμένη

διαχείριση των παράκτιων ζωνών με τη μορφή συστηματικής, συντονισμένης και διαμεθοριακής προσέγγισης της ολοκληρωμένης θαλάσσιας διακυβέρνησης χωρίς αποκλεισμούς. Υποχρεώνει τα κράτη μέλη να βασίζονται στην εθνική και στη διεθνή νομοθεσία όσον αφορά την εφαρμογή του θαλάσσιου χωροταξικού σχεδιασμού και την ολοκληρωμένη διαχείριση των παράκτιων ζωνών.

Στόχος της δράσης είναι τα κράτη μέλη να καθιερώσουν μια ή περισσότερες διαδικασίες που να καλύπτουν τον πλήρη κύκλο του εντοπισμού προβλημάτων, της συλλογής πληροφοριών, του σχεδιασμού, της λήψης αποφάσεων, της διαχείρισης, της παρακολούθησης της εφαρμογής και της συμμετοχής των ενδιαφερόμενων φορέων.

Άλλο ένα γεγονός που μαρτυρά την σημαντικότητα της θαλάσσιας πολιτικής είναι και η λεγόμενη «Διακήρυξη της Λεμεσού», η οποία υιοθετήθηκε 7-8 Οκτωβρίου του 2012, στην Κύπρο κατά τη διάρκεια της άτυπης συνεδρίασης των ευρωπαϊών υπουργών αρμόδιων για θέματα που αφορούν το θαλάσσιο περιβάλλον, και στην οποία συνάντηση συμμετείχε η Περιφέρεια Νοτίου Αιγαίου. Στόχος της Διακήρυξης είναι να δώσει μια νέα ώθηση στην Ολοκληρωμένη Θαλάσσια Πολιτική (ΟΘΠ), παρέχοντας πολιτικές κατευθύνσεις για την αξιοποίηση του θαλάσσιου χώρου μέσω στοχευμένων δράσεων.

Η εν λόγω Διακήρυξη αποσκοπεί στο να δοθεί μια νέα δυναμική στην ΟΘΠ με τη δημιουργία ανάπτυξης θέσεων εργασίας μέσα από την καλύτερη δυνατή αξιοποίηση των ναυτιλιακών και θαλάσσιων δραστηριοτήτων στα πλαίσια της νέας πρωτοβουλίας της Επιτροπής «Γαλάζια Ανάπτυξη».

Κλείνοντας θα ήθελα για ακόμη μια φορά να καλωσορίσω τους εταίρους του έργου και να τους ευχαριστήσω για την αγαστή συνεργασία που είχαμε στην διαμόρφωση της πρότασης μας. Είμαι πεπεισμένη πως η συνεργασία αυτή θα συνεχιστεί προκειμένου να επιτύχουμε τα επιθυμητά αποτελέσματα.

Επίσης, θέλω να ευχαριστήσω και όλους εσάς που παρευρεθήκατε σήμερα εδώ. Όπως προείπα και στην αρχή της ομιλίας μου, η σημερινή συνάντηση σηματοδοτεί την έναρξη μιας δημόσιας διαβούλευσης με όλους τους εμπλεκόμενους φορείς, για ένα ζήτημα τόσο ευαίσθητο και σημαντικό για την βιώσιμη ανάπτυξη των νησιών μας.